

Аналізуючи феномен східних "економічних див" вчені дійшли до висновку, що їх причини потрібно шукати у вкрай "тонких матеріях" – в сакральних, архетипічних витоках націй та їх виявленні в соціумі у вигляді національної ідеї.

Знаменними історичними явищами новітнього часу стали глобальні зрушення, пов'язані із так званими "дивами": японським, південнокорейським, китайським, малайзійським, сингапурським, в'єтнамським. Йдеться про значні стрибки національних економік, які фактично змінили місце та роль низки країн Сходу у сучасному світі, значно потіснили західні держави, включаючи США та країни Європейського Союзу на світових ринках, у технологічній гонці, накопиченні валютно-фінансових резервів, створенні транснаціональних корпорацій.

Національна ідея, як головна умова сучасних трансформацій та піднесення українського етносу.

В 60-80-х роках минулого сторіччя особливо дивувала своїми успіхами Японія, яка стала за якихось 20 років другою державою світу за умов вкрай обмежених природних ресурсів. Нині в центрі уваги – Китай. На черзі – Індія. Постало питання про домінування трьох "азіатських велетнів" – Китаю, Японії, Індії з їхніми сателітами – Південною Кореєю, В'єтнамом, Малайзією, Сингапуром, Гонконгом, Таїландом.

Аналізуючи феномен східних "економічних див" вчені дійшли до висновку, що їх причини потрібно шукати у вкрай "тонких матеріях" – в сакральних, архетипічних витоках націй та їх виявленні в соціумі у вигляді національної ідеї.

Логіка національного відродження, складні та неоднозначні процеси, що спостерігаються у всіх сферах українського суспільного підводять і нас до необхідності осмислення сучасної національної ідеї, яка б відповідала сакральним витокам нашої нації і була б спроможна виконувати роль генератора творчого потенціалу населення не в задекларованому, а реальному процесі державотворення.

Дезінтеграція СРСР, розпад цієї, ще донедавна могутньої імперії на низку незалежних держав та викликаний цією обставиною ідеологічний вакуум, об'єктивна необхідність у переході від тоталітаризму до демократії зумовили для кожної з нових суверенних держав потребу в новій доктрині суспільного розвитку, в новій цементуючій основі, в загальнонаціональній ідеї, яка була б здатна об'єднати всі елементи соціуму в єдине ціле і стала б не тільки духовним стрижнем суспільства, а й орієнтиром його розвитку. У зв'язку з цим нагальним є питання щодо доцільності запровадження єдиної державної ідеології. Гострота проблеми єдиної для України ідеології зумовлена ще й тим, що на сьогодні в нас відсутня чітка, достатньо мірою прийнятна для всіх громадян

консолідуюча ідея, яка була б здатна якнайповніше акумулювати національні інтереси і тим самим зцементувати і повести за собою українське суспільство.

Якщо для сусідньої Росії розв'язання питання про національну ідеологію, розробку та впровадження в життя великої "євразійської" ідеї винесене в ранг пріоритетних державних завдань, то в Україні ситуація щодо власної національної ідеї істотно відмінна, причому явно не в кращий бік. І все це попри те, що українська національна ідея – саме той складний, соціально-культурний та політичний феномен, який призваний об'єднати націю задля найефективнішої реалізації завдань щодо розбудови національно-культурної духовності українського народу. Адже вона ґрунтується на глибокому усвідомленні приналежності кожного українця до єдиної національної спільноти, на формуванні уявлень про типові риси українського етносу, його мови, території, історичні та духовні цінності, а також національний футуристичний міф.

При цьому важливо зрозуміти, що національна ідея не просто ідея національного життя та національної культури, а ідеологія та стратегія розвитку нації. Національна ідея в сучасній Україні має постати, як органічне поєднання традицій національного відродження, сучасного державотворення та "української мрії".

Сьогодні ми бачимо, що наші "офіційні провідники "єдино правильної" національної ідеї наче не бажають бачити того факту, що багато людей в Україні взагалі байдужі до цієї ідеї, а спроба поставити її понад усе може призвести тільки до активного її неприйняття цими людьми. Це, в свою чергу, може викликати зростання рівня конфронтації в суспільстві, а на наступному етапі – до спроби нав'язати національну ідею силовими методами. Саме ця обставина і вимагає від нас не допустити будь-яке спрощення в оцінюванні дійсного стану речей, у визначенні змісту та форм вияву національної ідеї та її реального місця в духовному житті сучасного українського суспільства.

Безумовно, глибоким корінням і неперехідними цінностями виокремлюються ідея "козацтва", гетьманщини та образ Великого Кобзаря Т.Г. Шевченка. Але справа, звичайно, не в милуванні "оселедцями", малиновими прапорами, клейнодами і традиції вішати поряд з іконами в кожній українській хаті портрет Будителя України. Все це і потрібно, і важливо, але національна ідея не може бути спрямованою виключно у "славетне та героїчне "минуле" в його традиційному розумінні.

Контури української національної ідеї.

Всім, хто сьогодні в Україні намагається опікуватися національною ідеєю варто нагадати, що вона має незалежний від волі будь-якого політика характер, живе в глибинах національної підсвідомості як об'єктивне самостійне утворення. В народну ж свідомість національна ідея входить у вигляді розрізнених і розділених великими проміжками часу образів (образотворчих, літературних), символів (гербів, прапорів, орнаментів), знаків (скульптур, монументів, ландшафтних парків, соборів). Ще на Першому українському конгресі українських націоналістів (Берлін, 1929) українська національна ідея розглядалася, як "внутрішня форма нації", що існує навіть тоді, коли етнос перебуває в "згорнутому" вигляді, тобто без власної держави, в умовах

зовнішнього тиску на його культуру та традиції.

Що стосується нашої інтелігенції, то в її середовищі більш поширена думка, що національна ідея України зводиться до "завоювання політичної та економічної незалежності", "досягнення соціальної, національної злагоди та добробуту", "побудови громадянського суспільства" або до простого переліку зовнішньо- та внутрішньополітичних пріоритетів.

Між тим в працях багатьох українських вчених – істориків та філософів (А.Братко-Кутинського, З.Ткачука, Ю.Канигіна, В.Кушерця та ін.) зазначається, що національна ідея має відповідати, перш за все, колективному підсвідомому – "душі" народу, колективній "особистості" нації-держави, тобто нашому національному архетипу, що складався тисячоріччями. Тому буде доречним визначити український національний архетип через сукупність близьких серцю кожного і мертвого, і живого, і ненародженого українця образів, зокрема:

- християнського (православного) образу святої Трійці;
- образу Матері-Берегині, що простерла свої святі руки над всім світлим і духовним в світі;
- образу Золотого, Колосу, осяяного Сонцем на тлі Синього Неба;
- образу Букви-кирилиці, що виводиться рукою Нестора Літописця.

Всі ці образи за своєю суттю є наочною і зрозумілою навіть школяру ілюстрацією нашої національної ідеї, яку словами можна описати чотирма простими тезами.

1. Україна – світовий центр православ'я, гарант недоторканості святинь цього віровчення.
2. Україна – Берегиня завжди стояла і стоятиме на сторожі мирного і спокійного життя всіх європейських народів.
3. Україна – генератор агрокультурного прогресу людської цивілізації.
4. Україна – вічний творець "Букви" – систем образно-символьної комунікації (інформаційних програм, мов) та "тонких" соціальних, політичних, культурних та духовних технологій.

Отже, Україна має постати перед усім світом, як інтегратор різних православних традицій, генератор "тонких" технологій людства, Мати-Берегиня сакральних підвалин буття європейської цивілізації. Це – наша місія в тисячоріччі, що наступило. По великому рахунку, саме цю місію втілювали в життя запорожці, гетьмани, духовні пастирі та Т.Г.Шевченко. Саме спрямованість на всесвітньо-історичну місію, архетипічні основи буття етносу, майбутнє, забезпечувала і буде забезпечувати в процвітання та

міжнародний авторитет нашої держави.

Коріння української національної ідеї потрібно шукати в нашій історії.

Чи є переконливі і беззаперечні аргументи на користь саме такого розуміння архетипічних основ буття нашого етносу та української національної ідеї? Такі аргументи є. Це – всі бурхливі, але, разом із тим і знаменні події, через котрі пройшла наша багатостраждальна земля на протязі тисячоріч. Воістину свята земля, спокута найвищою енергетикою. Втім, давайте зробимо короткий екскурс в сакральну історію України.

В III тисячолітті до н.е. на території, що нині займають Полтавська, Черкаська, Київська, Житомирська та Вінницька області, арії створили цивілізацію Аратти. Сама назва "Аратта" походить від санскритського кореня "ар", що перекладається як "земля". Цей корінь дав назву сучасному індійському слову "араті" (порівняйте українське "орач"), що перекладається, як "людина землі", "робітник", "борець". Емблемою Аратти були плуг та ярмо, зображені разом (надалі вони стала емблемою скіфів-скотів). Саме звідси, із земель Аратти (іноді її ще називають Оратанією), пішла в світ нова знакова система ("Буква") і принципово нова інформаційна технологія арієзованого людства – алфавітна писемність.

Вважається, що букви першими почали застосовувати у Стародавній Греції, а вже звідти вони пішли в інші європейські цивілізації. Це далеко не так. Греки перейняли алфавіт від понтіїців Північного Причорномор'я, а ті, в свою чергу, запозичили його від кіммерійців Аратти, які використовували в якості письма значно трансформований інтелектуальний санскрит (деванагарі). В якості розмовної мови вони використовували санскрит розмовний (пракріті). Мало, кому відомо, що давньогрецька писемність та латинь мають єдине походження. Латинська мова була сприйнята аборигенами Апенінського півострова від етрусків, які розселилися в Середземноморський регіон з розташованих недалеко від нього земель Аратти.

В III тисячолітті до н.е., під час переселення з Центральної Азії в Європу, арії принесли на землі Праукраїни залізний плуг, сокиру, борону, тверду пшеницю. Вони привели з собою породи білих волів та корів (до цього часу на цих землях, як худобу, використовували турів темної масті). Саме в цей час тут почали масово з'являтися вітряки та мазанки під солом'яними стріхами. Ландшафт же в ті далекі часи став суто українським.

Але саме головне в іншому: Аратта дала світу принципово нову технологію землеробства, що забезпечувала виробництво пшениці, ячміння, вівса, садових та баштанових культур в досить суворих (на відміну від Стародавніх Єгипту, Міжріччя та Індії) кліматичних умовах. Саме тут вдосконалювалася борона, інше сільськогосподарське знаряддя і млини. З цих земель пішла в широкий світ європейська кулінарія. Організація виробництва, заснована культурою Аратти, по суті забезпечила створення європейської цивілізації. Саме на базових принципах цієї організації набагато пізніше народжувалося мануфактурні виробництва Англії та Голландії, а від них в свою чергу – і вся європейська індустрія. Технологію степового землеробства, що народилася,

розвинулася і пішла в світ з проукраїнської цивілізації Аратти, без жодного сумніву, можна вважати тією "первісною матерією", з якої походять індустріальна і постіндустріальна (інформаційна) північноатлантична цивілізація.

Архетипічний образ Золотого Колосу "опромінював" український етнос і в більш наближену до нашого часу історичну добу. З 45 мільйонів українців, що мешкають нині за межами України, 90% розселені не спонтанно, а в чітко визначених ареалах Північної та Південної півкулі. В Північній півкулі – це Кубань, південь Воронезької та Курської областей, степовий Алтай, Приамур'я, південь Канади, північ США. Південна півкуля – це Аргентина, північ Австралії, частина Південної Африки. Все це – регіони найкращих в світі степових чорноземів та кліматичних умов для організації сільського господарства. Це є найкращим свідченням того, що агрокультурні технології, народжені на землях Проукраїнської цивілізації, успішно розвиваються відповідно до імпульсів трансцендентного першоджерела і далеко не вичерпали свого прогресостимулюючого потенціалу.

Що стосується "роботи" того "блоку" архетипу нашої землі, який транслює людству символи та концепції сонячної релігії Трійці, то потрібно зазначити, що в Аратті в III- II тисячоліттях до н.е. широко практикувався культ Трійці (санскр.- Тримурті). Дажбог (Брахман), Велес (Вішну), Стрибог (Шива) – божества арійсько-араттійського пантеону, які склали нерозривну єдність. Браhma (Дажбог) – це Абсолют, Творець всього сущого, володар Сонця, життєтворючої та життєдайної сили; Вішну (Велес) – це вічний принцип родючості матерії, бог землі, що народжує плоди від сонячного світла і дає людям добробут; Шива (Стрибог) – могутня сила, що сходить в матерію від Творця, духовний вітер, який супроводжує спочатку розвиток, а потім знищення світів після їх матеріального виснаження. Можна сказати, що це і вічне ритмічне дихання Святого Духу.

На благодатний ґрунт культу Трійці і впала суто арійська "сонячна релігія" – мітраїзм. Ми не маємо за мету аналізувати основну догматику і культ мітраїзму: на цю тему існує багато цікавих досліджень. Лише зазначимо, що "сонячний бог Мітра – це трансформований Вішну, володар життєдайної сили та творець земного життя. Разом з тим, він шанувався аріями і як цар любові, дружби та гармонії ("Мітра" санскритською мовою перекладається, як "друг"). І взагалі, Мітра, як світле божество, дуже наближений до Ісуса Христа. Вони і народилися в один день – 25 грудня за старим стилем.

Тому не випадково апостол Христа Андрій Первозваний в середині I ст.н.е. з'явився саме на берегах Борисфена (Дніпра). На землях Подніпров'я та Припонтиди розповсюдження християнства не зустрічало такого опору, як в Римській імперії. Близькість віровчення борисфенитів – нащадків Аратти, та релігії Христа дозволила апостолу Андрію вести в праукраїнських землях широку проповідницьку та місіонерську діяльність. Хрест, встановлений ним на Борисфенових кручах став символом народження нової – богоносної, нації. Тому на цих землях почалося інтенсивне спорудження храмів та християнських хрестів, обладнання молитовних місць. Йшли часи, на наші землі одна за одною накатувалися хвилі варварства та язичництва. Але християнські святині після чергового знищення знов відроджувалися. Вони жили в

пам'яті народній і стали стрижнем цієї пам'яті. І так було аж до часів княгині Ольги та Святослава, коли руси почали масово приймати християнство.

З офіційним прийняттям православ'я в 988-989 р.н.е. Русь-Україна увійшла в світ як повністю сформована нація – із своєю релігією, культурою, менталітетом, звичаєм, державою. Монголо-татарська навала обірвала "на підйомі" зліт однієї з самих духовних європейських націй середньовіччя.

До деяких цивілізованих народів історична доля ставилася прихильно і м'яко. Зокрема, не розхитували могутні хвилі навал демонізованих народів культуру, традиції, менталітет та психологію англійців, норвежців, шведів, люксембуржців, голландців, ісландців. З цієї точки зору українцям "не повезло". Але справа тут зовсім в іншому. "Блок" нашого національного архетипу, що виступає в ролі Ангела-Хоронителя спокою інших націй, часто-густо змушував український народ чинити могутній опір темним силам прибулої людської стихії і в запеклій боротьбі лишати ці сили деструктивної енергії в ім'я процвітання всієї цивілізації європейського типу. Цивілізації, витoki якої треба шукати в Праукраїні – Аратті.

Після асиміляції деструктивних енергій із Сходу (монголо-татарське ярмо) український етнос мужньо прийняв на себе удар темних етнічних хвиль із Заходу. Мало хто знає, що тевтони-хрестоносці першої серйозної поразки зазнали не від руських дружинників Олександра Невського на Чудському озері, а від українців на чолі з Данилом Галицьким в 1237 році.

В XIV столітті українська нація після тривалого застою вступила в свою чергову пасіонарну фазу (етап піднесення) і почала швидко розповсюджуватися на Схід та Північ. Почала розповсюджуватися, щоб стати буфером між двома світами: мусульманським та християнським. Настали часи козаччини та гетьманщини.

Про Запорізьку Січ -окрема розмова. По великому рахунку, це була достатньо висококультурна християнська демократична держава. Вміли, безумовно, козаки і горілку пити, і гуляти, і бешкетувати. Але на відміну від російських пугачовців та разінців, вони не вбивали і не грабували своїх, православних. Крадіжка, здирництво, розпуста, приниження своїх в часи козаччини каралися дуже жорстоко. І каралися, як правило, писаним законом. Тому не випадково Козацька Україна створила для Європи принципово нову інформаційну технологію державотворення – писану Конституцію (1710). Її автором, як відомо, був гетьман у вигнанні Пилип Орлик. І перше в світі національне (тобто перекладене на народну мову) Євангеліє також з'явилося за часів козаччини. Це – широковідомий Пересопницький Новий Завіт, на якому теперішні Президенти України складають Присягу.

Національно-визвольний рух в українських землях в XVII та в XX століттях, участь українців у двох останніх світових війнах – все це також слід сприймати як "жертвну" та "охоронювальну" місію України-Берегині.

Всі оці, аж ніяк не матеріальні досягнення досягнення, складають і будуть складати

нашу національну гордість. Україна ніколи не дивувала, не дивує і не буде дивувати світ нагромадженням матеріальних багатств. Це доля прагматичних США та інших загрузлих в "речовизмі" західних європейських націй.

Національна ідея та політика.

На жаль, сьогодні населення України, що сприймається нашими політичними лідерами ("носіями" національної ідеї) виключно, як аморфний і несвідомий "електорат", поки не в змозі висунути до діяльності політичних партій високі вимоги. Це пояснюється низьким рівнем розвитку справжньої духовності в нашому суспільстві, відсутністю державницької ідеології, втіленої в чітко усвідомлювану національну ідею, низькою самоповагою українців до себе та своєї історії. В нас – ідеологічна криза, і в цьому вся біда. Саме звідти витокі всіх нинішніх економічних та політичних негараздів. Між тим давно вже настав час вважати головним критерієм діяльності будь-якої політичної партії спроможність її лідерів розробити і донести до суспільства власне бачення української національної ідеї.

Визначення в програмних документах провідних політичних сил національної ідеї та напрямків нашого руху до "української мрії" мають велике значення для усвідомлення всесвітньо-історичної місії українського етносу. Презентоване суспільству тією чи іншою політичною силою бачення національної ідеї має відповідати глибинним витокам буття українського народу і включати в себе:

- тлумачення доктрини християнської Трійці, адаптоване до світогляду та рівня освіти більшості населення та до реалій тисячоріччя, в якому ми живемо;
- національно – державницьку концепцію України-Берегині, як жіночої родючої та оберігаючої сили, що лежить в основі європейської цивілізації;
- концепцію України, як творця "Букви" – "тонких" економічних, політичних, соціальних, духовних, а також власно інформаційних технологій III тисячоріччя та відповідаючим їм їм символічно-знакових систем (мов та програм).

У відповідності до сформульованої української національної ідеї в партійних програмах має бути чітко окресленою всесвітньо-історична роль українського етносу і місце партії в її реалізації. Боротьба особистостей партійних лідерів має якнайшвидше назавжди піти в минуле і бути заміненою відкритим для суспільства конкурсом на кращу презентацію суспільству української національної ідеї. Кінцева мета такого публічного конкурсу – селекція найкращих підходів до розуміння "української мрії" і розробка на їх основі державної національної ідеології.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна сказати, що в наш час без сакральної основи неможливо розбудовувати політичну систему та економіку гуманістичної спрямованості. Настав час оперувати "тонкими" категоріями при аналізі всіх тих складних процесів, які сьогодні відбуваються в соціумі. І не тільки в історичному ракурсі або з точки зору сьогодення. Сакральні витокі буття етносу, як вічна "річ в собі", здатні розповсюджувати

поле своє об'єктивної дії і на майбутнє.

Джерело: Володимир Стрілецький, письменник, журналіст (Народна правда)